

Prawo Gospodarcze Unii Europejskiej

Wykład z 13.12.2009

Jednolity rynek wewnętrzny.

W 2 teoriach ekonomii pojawiało się pojęcie: wspólny rynek. Takiego pojęcia używano. Były bariery. Stąd koncepcja jednolitego rynku. To następny etap praktycznej realizacji jedności gospodarczej, swobody. Środki czysto negatywne nie wystarczają.

Jednolity rynek nie jest celem ale środkiem promującym wzrost gospodarczy, jest zakotwiczony w traktacie. Zakres terytorialny obejmuje państwa członkowskie. Szereg wyłączeń jest zróżnicowany wewnętrznie.

Systemowe ugrupowania:

I grupa terytoriów – terytoria formalnie zgodne z częścią krajów członkowskich. Na ich terytorium nie działa traktat, mają tylko status (chodzi tu o kolonie)

Takie terytoria: Grenlandia, Antyle Holenderskie, Aruba, Falklandy, Francuskie Terytoria Zamorskie

II grupa – departamenty zamorskie

Np. Departamenty zamorskie Francji

Gwadelupa, Gujana, Martynika – wchodzi w skład krajów członkowskich

III grupa – terytoria państw trzecich

Wyspy Owcze, Wyspa Man – wyspy na Kanale la Manche, Gibraltar, Wyspy Alandzkie

Podstawowym instrumentem realizacji jest Klauzula Równoważności – jeśli towar zostanie dopuszczony do obrotu w jednym z państw członkowskich, to klauzula mówi o uznaniu tych standardów przez inne państwa.

Klauzula równoważności nie jest bezwzględna, jest ogólną zasadą. (może być na temat świadectw weterynaryjnych, badań technicznych pojazdów).

Swobody mają charakter fundamentalny. Nie jest zasadą generalną, ogólną. W przypadku orzeczeń, Trybunał będzie starał się ich bronić.

6 swobód:

1. Swoboda przepływu towarów (art. 23-31)
2. Swoboda przepływu osób (art. 39-48)
3. .... usług (art. 49-55)
4. .... kapitału (art. 56-60)
5. .... płatności
6. Swoboda przedsiębiorczości

Swobody nie są skonstruowane w taki sam sposób:

1 - Istnieje ogólny zakaz i od tego są wyjątki.

2 - W ramach swobody przepływu osób wyróżnia się regulacje dot. pracowników i zakładania przedsiębiorstw. – nadawanie wolności osób w różnych zakresach – stąd definicja pracownika

Wspólnoty nie są tak samo zbudowane.

Wprowadzenie tożsamości obywatelskiej – główny beneficjent swobód.

Zwraca się większą uwagę na obywatela. Uprawnienia obywatela zostają wzmocnione.

Instrumenty do budowania jednolitego rynku wewnętrznego – Istota systemu prawnego:

3 metody regulacji, wpływania na sytuację prawną:

1. **Unifikacja prawa – polega na zunifikowaniu regulacji na całym terytorium UE.**

Elementem są rozporządzenia, są one agresywnymi instrumentami prawnym, które są stosowane .

Zakaz publikowania rozporządzeń w Międzynarodowym Dzienniku Ustaw.

Unifikacji dokonuje się tam, gdzie wspólnota ma funkcje wyłączne albo wykonała funkcję korespondencyjną.

2. **Harmonizacja prawa – zbliżenie form prawnych na tyle, aby mogły współpracować ze sobą.**

Instrumentem są dyrektywy.

Do lat 70 dyrektywy były szczegółowe.

3. **Koordinacja – organizowanie wysiłku państw do osiągnięcia pewnych celów tam gdzie wspólnota ma kompetencje uzupełniające, gdzie dopełnia funkcje państw.**

Na poziomie wspólnotowym istnieje odpowiednik materii ustawowej (polskiej) – ustawę można zmienić ustawą, tak we wspólnocie rozporządzenie można zmienić wyłącznie rozporządzeniem. Nie można zmienić dyrektywą.

W doktrynie mówi się, że niekiedy preferowaną metodą jest harmonizacja. Nie jest ona jednakowa.

Dyrektywa może mieć różny sposób szczegółowości.

Skutek:

- **Horizontalny – metoda cywilistyczna, równorzędna**
- **Wertykalny – stosunek państwo- władza- podmiot**

W latach 60,70 wprowadzono szereg dyrektyw. Były one wąskie i bardzo techniczne.

W latach 80 – Dyrektywy Nowego Podejścia, które były bardziej generalne, dotyczyły szerszego kręgu produktów i zmieniono język norm prawnych traktatów.

Zapisywano wspólny obraz, cel, funkcje. Kolejny obraz jest zapisywany przez legislacje krajowe.

Jednolity rynek nie jest jeszcze do końca jednolity. Swobody nie są w żadnym wypadku pełne.

Dyrektywa Bolkesteina - Dyrektywa w sprawie usług na rynku wewnętrznym - przyjęta 16 grudnia 2006 roku, zakładająca częściową liberalizację przepływu usług w Unii Europejskiej.

Swobody są cały czas pewnym celem do zdobycia.

Generalna zasada: Państwa mogą wprowadzać ograniczenia swobód na mocy traktatu:

- bezpieczeństwo publiczne
- zdrowie publiczne
- handel bronią i amunicją.

Swoboda przepływu towarów:

„**Towar**” - nie ma definicji traktatowej, definicja określona w orzecznictwie. Europejski Trybunał Sprawiedliwości, w sprawie Komisja Europejska v. Włochy (sprawa nr 7/68) określił towary jako wszelkie produkty posiadające wartość wymierną w pieniądzu i mogące jako takie stanowić przedmiot transakcji handlowych. Towary to np.

- 1/ energia elektryczna
- 2/ nośniki energii (prąd)
- 3/ odpady śmieci, ścieki
- 4/ pieniądze, które wyszły z obrotu

Banknot jest towarem, kiedy jest nieobowiązujący w kraju – przed wprowadzeniem albo kiedy ma wartość numizmatyczną

Środki płatnicze, akcje – po wycofaniu z obiegu stają się towarem.

5/ materialne nośniki, na których są zapisywane programy

6/ dzieła sztuki

Towarami nie są np.

1/ pieniądze (dotyczy swobody przepływu kapitału)

2/ ulotki, druki reklamowe (dotyczy swobody przepływu usług)

3/ audycje telewizyjne i radiowe (dotyczy swobody przepływu usług)

Jeśli chodzi o dostawy – prąd z kraju do kraju – towar

prąd z kraju do mieszkańców – usługa.

.....

Traktat formułuje szereg zakazów:

- zakaz ceł (oraz środków podobnych)

- zakaz dyskryminacyjnego opodatkowania

- zakaz ograniczeń ilościowych (oraz środków równoważnych do tego)

↓

1. Trybunał przyjął wykładnie ograniczeń ilościowych i wyszedł poza to, co rozumiemy.

Ograniczenie lub całkowite ograniczenie wymiany. Państwa wymyślały coraz to nowe przepisy, dodatkowe kontrole, specjalne certyfikaty.

Dyrektywa 70/50 – (jest bardzo ważna) z dnia 22 grudnia 1969 r., oparta na przepisach art. 33 ust. 7 w sprawie zniesienia środków mających skutek równoważny do ograniczeń ilościowych w przywozie i nieprzewidzianych innymi przepisami przyjętymi na mocy Traktatu EWG.

Zgodnie z tą dyrektywą:

pojęcie "**środki**" oznacza przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz wszystkie inne akty wydawane przez organy państwowe, łącznie z zaleceniami;

Należy uporządkować następujące wymienione środki, które:

a) ustalają wyłącznie dla towarów przywożonych ceny minimalne lub maksymalne, poniżej lub powyżej których przywóz jest zabroniony, ograniczony lub podlega warunkom mogącym utrudnić przywóz;

b) nakładają dla towarów przywożonych mniej korzystne ceny niż dla towarów krajowych;

c) określają marże zysku lub inne składniki cen tylko dla towarów przywożonych lub określają je inaczej dla towarów krajowych i przywożonych, na niekorzyść tych drugich;

d) uniemożliwiają jakiegokolwiek podwyżki cen towarów przywożonych łączące się z dodatkowymi kosztami i opłatami związanymi z przywozem;

e) ustalają ceny towarów wyłącznie na podstawie ceny zakupu lub jakości towarów krajowych na takim poziomie, który ma na celu utrudnienie przywozu;

f) obniżają wartość przywożonych towarów, w szczególności przez obniżenie rzeczywistej wartości, lub podwyższają ich koszty;

g) podporządkowują dostęp przywożonych towarów na rynek krajowy warunkowi posiadania agenta lub przedstawiciela na terenie Państwa Członkowskiego przywozu;

h) ustanawiają warunki płatności wyłącznie dla towarów przywożonych lub też określają dla towarów przywożonych warunki inne i trudniejsze do spełnienia od tych ustalonych dla towarów krajowych;

Art. 3

Niniejsza dyrektywa przewiduje również środki regulujące wprowadzenie do obrotu:

Dzieje się tak w przypadku, gdy:

- skutki ograniczeń swobodnego przepływu towarów są nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonego celu;
- ten sam cel może zostać osiągnięty innymi środkami, które utrudniają wymianę handlową w mniejszym stopniu.

Art. 5

1. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do środków:

- a) do których odnosi się art. 37 ust. 1 Traktatu EWG;
- b) określonych w art. 44 Traktatu EWG lub będących integralną częścią krajowej organizacji rynku rolnego, która nie została jeszcze zastąpiona przez wspólną organizację.

2. Niniejszą dyrektywę stosuje się z zastrzeżeniem dla przepisów art. 36 i 223 Traktatu EWG.

Formuły – pochodzą od najważniejszych orzeczeń, różnią się od siebie tworząc kompleks.

Formuła nr 1

Formuła Dassonville - podstawowa zasada handlowa, wygenerowana na podstawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 1974 roku, zakazująca podejmowania przez państwo kroków mogących służyć ilościowemu ograniczaniu importu (dokładnie: niedozwolonym jest każde działanie państwa członkowskiego mogące w sposób pośredni lub bezpośredni, rzeczywiście lub nawet tylko potencjalnie ograniczać import w ujęciu ilościowym)

W 1974 roku Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wydał orzeczenie w sprawie firmy Dassonville, od pośrednika sprowadzającej z Wielkiej Brytanii szkocką whisky. Ze względu na fakt, iż firma Dassonville nie dysponowała odpowiednimi certyfikatami świadczącymi o autentyczności alkoholu, sąd belgijski wydał wyrok o łamaniu prawa przez firmę wobec niemożności potwierdzenia kraju źródłowego towaru. Trybunał Sprawiedliwości uniewinnił jednak przedsiębiorców zgodnie z sugestiami obrony, iż wymóg posiadania podobnego certyfikatu stanowi ograniczenie wolnego przepływu towarów pomiędzy państwami członkowskimi. Orzeczenie to stało się kanwą powstania jednej z najbardziej podstawowych zasad handlowych, do której swą politykę gospodarczą dostosować muszą państwa członkowskie struktur europejskich.

Formuła Dassonville ma jednak swoje wcześniejsze odzwierciedlenie już Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską - artykuł 28 TWE zakłada bowiem, iż "Ograniczenia ilościowe w wywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi."

Wyjątkami od tego zapisu są jedynie zagadnienia dotyczące:

- służby zdrowia
- konsumenta
- powszechnej obyczajowości
- porządku i bezpieczeństwa
- środowiska naturalnego.

Instrumenty o skutku równoważnym do zakazu ograniczeń ilościowych:

1. Konieczność ustalenia krajowego agenta handlowego
2. Krajowe badania techniczne jeśli pojazd ma np. badanie niemieckie
3. Przepisy mówiące o wymogu zakupu produktów.

Podsumowując:

Formuła Dassonville koncentruje się na ograniczeniach pochodzących od działań tylko i wyłącznie państwa. – środkiem o podobnym oddziaływaniu jak ograniczenia ilościowe jest każda regulacja państwa członkowskiego mogąca zakłócić handel wspólnotowy bezpośrednio lub pośrednio, rzeczywiście lub potencjalnie (np. wymóg posiadania świadectwa pochodzenia danego artykułu w tym przypadku whisky). Środki o podobnym oddziaływaniu jak ograniczenia ilościowe dzielimy dwojako:

- środki utrudniające przekraczanie granicy,
- środki pogarszające zbyt.

Ta bardzo liberalna formuła Dassonville została ograniczona w orzeczeniu Cassis de Dijon.

Wykład z 02.01.2010

Formuła nr 2

Formuła Cassis de Dijon odwołuje się do ograniczeń w których państwo w celu ochrony własnego rynku powołuje się na dobro konsumenta albo ochronę rodzinnej tradycji i ustanawia szczególne warunki dopuszczenia do obrotu.

Sprawa Cassis de Dijon dotyczyła odmowy sprowadzenia do Niemiec z Francji likieru o nazwie Cassis de Dijon, o zawartości alkoholu 15 - 20 %. Zgodnie z przepisami niemieckimi likier typu cassis nie mógł zawierać mniej niż 25 % alkoholu. Był to wymóg, który obowiązywał wszystkich producentów tego likieru w Niemczech jak i w innych krajach członkowskich. Taki sam likier produkowany legalnie we Francji nie mógłby być sprzedawany w Niemczech.

ETS nie znalazł żadnego powodu do uznania tych praktyk protekcyjnych za zasadne. Stwierdził, że jeśli państwo Niemieckie chce chronić swoich konsumentów przed zaniżaniem standardów wystarczy, aby odpowiednia informacja znajdowała się na etykiecie.

Zgodnie z formułą **Cassis de Dijon**, każdy produkt, który został wyprodukowany zgodnie z prawem jednego z państw członkowskich i tam dopuszczony do obrotu może z zasady w takiej samej postaci być wwożony i sprzedawany we wszystkich pozostałych państwach członkowskich.

Innym przykładem ilustrującym formułę Cassis de Dijon jest sprawa sprzedaży francuskiego piwa na terytorium Niemiec, gdzie władze niemieckie powołując się na odwieczną tradycję warzenia i czystości piwa odmawiały sprzedaż piwa francuskiego, które według tychże władz nie spełniało warunków koniecznych aby mogłoby być piwem w Niemczech.

Trybunał stwierdził, że nie ma żadnych naukowych dowodów, że piwo francuskie jest szkodliwe i tym samym uznał, że nie ma podstaw do ograniczania na rynku niemieckim wolnej konkurencji produktów pochodzących z różnych państw i swobody wyboru konsumentów (C-178/84).

Wymogi mogą być różne – np. mogą polegać na zawartości soli w chlebie.

W przypadku **odwrotnej dyskryminacji**, gdzie towar krajowy musi spełniać ostrzejsze warunki niż taki sam produkt z innego państwa członkowskiego, ETS uznał, że w przypadku żądania ochrony prawnej przez dyskryminowanego producenta, byłaby to zbyt daleko idąca ingerencja w kompetencje wewnętrzne państwa członkowskiego (Mathot 98/86, Groenweld 1.5/79). Taki producent może skorzystać z ochrony prawnej ETS-u tylko w przypadku dyskryminacji danego towaru w innym państwie członkowskim.

Konsekwencją jest próba definiowania na poziomie wspólnotowym. Był problem z definicją wódki, z definicją czekolady.

Podsumowując - z formuły tej wynika, że państwo nie może dublować kontroli.

– w przypadku braku regulacji wspólnotowej państwa członkowskie same wydają wszystkie przepisy dot. produkcji i sprzedaży danego towaru na swoim terytorium. Przeszkody dla handlu wewnątrz wspólnotowego

wynikające z różnic pomiędzy regulacjami krajowymi należy zaakceptować o ile dana regulacja odnosząca się bez różnic do produktów krajowych i importowanych jest konieczna dla zadośćuczynienia wymaganiom prawa wspólnotowego a zwłaszcza:

- ☒ rzetelności obrotu handlowego,
- ☒ ochrony konsumenta,
- ☒ ochrony środowiska.

Formuła nr 3

Trzecim, kluczowym orzeczeniem, w którym znajduje się wypowiedź Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w zakresie środków o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych jest to wydane w sprawie nr 267 i 268/91

(Postępowanie karne przeciwko **Keck i Mithouard**, z dnia 24 listopada 1993) – **tzw. Formuła Keck**.

Stwierdza ona, że należy rozróżnić różnice między środkami ograniczającymi dostęp towarów zagranicznych do rynku krajowego, i tym samym mających charakter dyskryminacyjny, a regulacjami dotyczącymi sposobów sprzedaży i reklamy, które w jednakowy sposób nakierowane są na towary krajowe i zagraniczne, a także wiążą wszystkich sprzedawców.

Trudne jest rozgraniczenie pomiędzy pojęciem „wymogi” a pojęciem „sposoby”. Do sposobów można intuicyjnie zaliczyć: zakaz sprzedaży w niedzielę (dotyczy formy sprzedaży – nie jest sprzeczny z zasadą wspólnotowego przepływu towaru), określenie czasu pracy, sprzedaż danych towarów tylko na stacji benzynowej, sprzedaż mleka dla niemowląt tylko w aptekach, itd

Również sprzedaż ze stratą.

Formuła w sprawie Keck

Rozdziela 2 problemy:

1. Wymogi dotyczące towaru
2. Wymogi dotyczące sprzedaży towaru

Ograniczenia warunków sprzedaży nie są same w sobie środkami o podobnym oddziaływaniu jak ograniczenia ilościowe jeżeli:

- nie działają dyskryminująco na towary importowane lub krajowe,
- nie prowadzą do faktycznej ochrony produkcji krajowej

(zakaz reklamy papierosów czy alkoholu jest niezgodny z tą formuła).

Ograniczenia wyłączenia swobody przepływu towarów.

Państwo członkowskie może wprowadzić środki utrudniające bądź zabraniające handlu wewnątrz wspólnotowego ze względu na :

- ☒ bezpieczeństwo publiczne (np. przepływ energii, ropy),
- ☒ porządek publiczny,
- ☒ moralność publiczną,
- ☒ ochronę życia i zdrowia osób, zwierząt i roślin.

Nie zawsze da się precyzyjnie oddzielić warunki sprzedaży i warunki samego towaru.

Np. sprawa grecka – sprawa nr 230/89 - Komisja Europejska v. Grecja

Skład, nazwa, receptura towaru, dopuszczenie do sprzedaży – państwo reguluje prawo do sprzedaży w sposób ogólny.

Narzucanie wymogów jest sprzeczne z prawem wspólnotowym.

ZAKAZ OGRANICZEŃ ILOŚCIOWYCH

1. Zakaz ceł i opłat podobnych do ceł – te bariery zaczęto znosić najwcześniej:

Cła to opłaty nakładane przez poszczególne państwa na podstawie taryfy celnej. Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską nie zniósł ceł w obrocie towarowym pomiędzy państwami członkowskimi. Wprowadzono jedynie zamrożenie ceł pomiędzy państwami członkowskimi (tzw. klauzula standstill) i przewidziano stopniowe ich znoszenie do dnia 31 grudnia 1969 r..

Art. 25 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w wersji Traktatu Amsterdamskiego, zakazał wprowadzania pomiędzy państwami członkowskimi ceł przywozowych i wywozowych, a także opłat o skutku równoważnym do ceł.

Przykłady opłat równoznacznych z cłem to wszelkiego rodzaju opłaty weterynaryjne, fitosanitarne, opłaty nakładane w związku z wydawaniem koniecznej licencji eksportowej, w związku zew zbieraniem danych statystycznych itd.

Dziś głównym instrumentem są podatki. Nie mają wpływu na cenę.

Włoska opłata statystyczna – Trybunał uznał, że jest to niedopuszczalne.

2. Pobieranie opłaty - nie bezpośrednio przez państwo
Państwo należy interpretować bardzo poważnie. Zakazane są opłaty na granicach państwowych.

Dopuszczalne opłaty:

- jeśli można wskazać indywidualną ekwiwalentność do usługi – podmiot płaci za usługę, którą otrzymuje od państwa

Trzeba wskazać, że dany przedmiot coś dostaje.

- opłaty wynikające z realizacji prawa wspólnotowego – opłaty te muszą wynikać z pracy, opłaty na faktyczne pokrycie kosztów.

-dopuszczalne są podatki, nie objęte regulacją wspólnotową.

Zakaz dyskryminacyjnego opodatkowania – fiskalne obciążenia podatkowe

1. Dyskryminacja bezpośrednia – pewien podatek powstaje wobec towarów zaimportowanych a wobec innych nie
  2. Dyskryminacja pośrednia – najbardziej znana – sprawa Humblot
- Podatek może zostać uznany za pośrednio dyskryminujący, jeśli stosowany niezależnie od kraju pochodzenia towaru, w stosunku do tej samej kategorii, nakłada takie same obciążenia podatkowe - sprawa 112/84: Humblot.

Podatek pobierany przy rejestracji samochodów, uzależniony od pojemności silnika.

W praktyce okazuje się, że bariery są, na papierze tego nie widać.

Francja – protesty rolników, którzy okupowali, niszczyli produkty hiszpańskie po wejściu jej do EWG.

Kwestia produktów podobnych – widać różnice regionalne, pomiędzy poszczególnymi państwami
Np. opodatkowanie Schweppes w Danii i Pn Niemczech niższe a brandy, whisky wyższe.

Trybunał orzeka, jakie mamy produkty podobne, niemal wszystkie orzeczenia dotyczą produktów żywnościowych.

Regulacje:

Działania angażujące państwo:

Rząd Irlandzki argumentował, że żadna kampania nie zmusi nikogo do zakupu. Trybunał nie podzielił tego zdania. Kampania prowadzona przez państwo, jest niezgodna z prawem wspólnotowym.

Kampanie mogą być prowadzone przez podmioty prywatne, z inicjatywy własnej.

Wyjątki:

1. Przepis regulujący wprowadzanie wszelkich restrykcji
2. Art. 30 wymienia na podstawie jakich przesłanek państwa mogą wprowadzać ograniczenia ilościowe, które wynikają z konstrukcji artykułu:
  - moralność publiczna

Np. w 1995 roku był zakaz importu lalek erotycznych z Wielkiej Brytanii i z Niemiec.

Dystrybucja nie była dopuszczalna zawsze i wszędzie.

- porządek i bezpieczeństwo publiczne

1 - Campus Oil – dotyczące Irlandii – publiczne przedsiębiorstwo kupiło wszystkie akcje spółki mającej jedyną w kraju rafinerię ropy naftowej. W związku z tym Minister przemysłu i energetyki wydał zarządzenie, zgodnie z którym wszyscy importerzy produktów naftowych musieli zaspokajać część swojego zapotrzebowania w tej rafinerii po cenach ustalonych przez Ministra (na podstawie kosztów funkcjonowania rafinerii). Importerzy ropy naftowej, w tym Campus Oil, zaskarżyli ten akt.

2 – srebrne monety brytyjskie – zakaz wywozu tych monet. Kiedy istniały pewne podejrzenia, że ich wywożono, przerabiano na złoto.

- Ochrona zdrowia i życia ludzi, zwierząt, roślin

- Np. deklaracja Luksemburska – nie można wwozić materiałów medycznych np. okulary
- Włochy – zakaz importu autobusów starszych niż 7 lat.
- Ukryta dyskryminacja – ponieważ we Włoszech jeździły samochody starsze niż 10 lat.
- Zakaz importu nieopakowanych gum do żucia.
- Problemy z importem mleka, kiedy w innym kraju panuje epidemia.

- własność intelektualna

to producenci próbują ominąć kwestie prawa wspólnotowego jeśli chodzi o ochronę własności intelektualnej, nie państwo.

- dziedzictwo artystyczne.

Ochrona dóbr artystycznych, archeologicznych – np. handel dziełami sztuki.

Bardzo restrykcyjne przepisy na Polskę.

DYREKTYWA RADY 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium Państwa Członkowskiego

Obowiązujące reguły:

1. Ograniczenia nie mogą mieć charakteru ekonomicznego
2. Środki stosowane nie mogą być arbitralne
3. Środki te muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności

4. Państwa muszą osiągać cel, jak najmniej zakłócając swobodę przepływu towarów

Są sytuacje, które ograniczają przepływ towarów:

Instrumenty:

- skuteczność nadzoru podatkowego
- ochrona środowiska
- ochrona praw podstawowych
- ochrona finansowa systemów
- realizm środków masowego przekazu.

Przepisy wspólnotowe nie mogą ingerować w prawa własności.

Wspólnota Europejska nie ma żadnego prawa aby regulować prawa własności w państwach członkowskich.

Swoboda przepływu kapitału, oraz przepływu płatności – była stopniowo wprowadzana.

Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w art. 67 – 73 przewidywał stopniowe eliminowanie w stosunkach wzajemnych między państwami członkowskimi wszelkich ograniczeń przepływu kapitału należącego do rezydentów oraz wszelkiej dyskryminacji ze względu na narodowość lub siedzibę stron, bądź miejsce zainwestowania kapitału. Przepisy te nie były bezpośrednio stosowalne.

Swoboda płatności – nie ma charakteru samoistnego, powstaje przy realizacji innych swobód i usług.

Przepływ kapitału jest samoistny. Stąd związek z przepływem usług. Nie może być uzależniony od określonej formy płatności. Może być dokonana płatność w gotówce.

Ciekawym problemem jest rozróżnienie przepływu kapitału od przepływu płatności:

Płatność to transfer walorów dewizowych w wykonaniu transakcji podstawowej, podczas gdy przepływ kapitału to operacje finansowe istotowo związane z inwestowaniem określonych funduszy, a nie zapłatą za usługę lub rzecz

Wydano dyrektywę 88 o swobodzie przepływu kapitału:

1. Inwestycje bezpośrednie, zakładały udział w przedsiębiorstwach.
2. Zakup nieruchomości przez cudzoziemców w naszym państwie i naszych obywateli za granicą
3. Zakup i sprzedaż dotycząca papierów wartościowych
4. Pożyczki i kredyty
5. Poręczenia, gwarancje, prawa zastawów.
6. Transakcje finansowe z instytucjami
7. Przepływ kapitału o charakterze osobistym
8. Wwóz i wywóz papierów wartościowych i środków płatniczych.

Płatność – jest niesamodzielną, związana z zawartą wcześniej transakcją

Kapitał – przepływa niezależnie, samodzielnie, z własnych powodów.

Wzajemność – towar - usługa

Wyrok w sprawie Uberseering – Wyrok ETS, 2002 - Przenoszenie siedziby z innego państwa Wspólnoty (imigracja spółki)

Założona w Holandii powodowa spółka Uberseering przeniosła swoją siedzibę do Niemiec gdzie przed sądem niemieckim dochodziła swojej stosownej kwoty od niemieckiej spółki tytułem odszkodowania za wadliwe wykonanie umowy o roboty budowlane.

TS orzekł, że spółka założona zgodnie z prawem jednego państwa członkowskiego powinna zostać uznana w innym państwie członkowskim do którego przeniosła faktyczną siedzibę; po drugie państwo członkowskie do którego spółka przeniosła swą faktyczną siedzibę powinna uwzględnić jej zdolność prawną i sądową którą posiada zgodnie z prawem państwa w którym została założona.

TS twierdzi, że przeniesienie siedziby faktycznej spółki zagranicznej nie prowadzi do zmiany jej dotychczasowego statutu personalnego.

Konsekwencje;

Ochrona teorii siedziby: ochrona wierzycieli jako główny aspekt.

1. ograniczenie zakresu zakazu wprowadzania ograniczeń (wyjątki od tego zakazu – formuła Keck-Mithouard sformułowana na gruncie swobodnego przepływu towarów):

- dostęp do rynku – ograniczenia dla obcych spółek możliwe, jeżeli jest usprawiedliwione,
- funkcjonowanie na rynku – niedyskryminacyjne (jeżeli takie same dla wszystkich spółek, zarówno krajowych jak i zagranicznych),

2. ograniczenie zakresu stosowania statutu personalnego spółki na rzecz prawa państwa siedziby faktycznej (kosztem prawa państwa inkorporacji):

- prawo deliktowe (lex loci delicti) – popełnienie czynu niedozwolonego nie związanego z działaniem spółki nie ma związku z pełnieniem przez członka zarządu funkcji w spółce, stosuje się prawo państwa siedziby; jeżeli związane z działaniem spółki, prawo państwa inkorporacji,
- prawo upadłościowe (lex fori concursus) – prawem właściwym jest prawo państwa, gdzie są interesy wierzycieli; można stosować prawo państwa siedziby lub inkorporacji,
- prawo spółek (lex societatis) – jeżeli uzasadnione zastosowanie prawa siedziby, jeżeli jest to w interesie wierzycieli.

Ograniczenie swobody przepływu kapitału:

Państwa członkowskie nie mogą przekazywać kapitału – mogą podejmować środki zapobiegania przepływu kapitału oraz omijania regulacji dotyczących rynku finansowego.

Wszystkie te środki nie mogą być stosowane arbitralnie.

Orzeczenia:

1. Można uzależnić zgodę na wywóz pieniędzy od uprzedniego zgłoszenia do celów statystycznych lub administracyjnych.
2. Sprawa Manninen - Swobodny przepływ kapitału – Ograniczenia – Zaliczenie na poczet podatku przyznane podatnikom w zakresie dywidend wypłaconych przez spółki akcyjne – Ograniczenia nałożone na spółki krajowe – Niedopuszczalność – Względy uzasadniające – Brak (art. 56 WE i 58 WE)

Artykuły 56 i 58 WE sprzeciwiają się regulacji, na mocy której osoba podlegająca nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w jednym Państwie Członkowskim jest pozbawiona prawa do zaliczenia na poczet podatku w odniesieniu do dywidend wypłaconych jej przez spółki akcyjne, poprzez zaliczenie podatku dochodowego od osób prawnych należnego od spółki na poczet podatku od dochodów kapitałowych należnego od akcjonariusza, jeżeli spółki te nie mają siedziby w tym państwie.

Ulgi są tak skonstruowane, że jeśli ktoś miał udziały w innej spółce – nie mógł korzystać z ulg podatkowych. Uznano, że zgodnie z prawem wspólnotowym w Belgii nie można było zapłacić podatku.

Wspólnota reguluje rynek finansowy:

3 grupy regulacji:

1. Koordynacyjne regulacje bankowe
2. Dyrektywa konsolidacyjna 2000/12 reguluje formy inwestowania przez podzielenie kapitału
3. Kodeks ubezpieczeniowy – 26 dyrektyw z 1994 roku, które regulują sektor ubezpieczeń.

Wykład z 03.01.2010

Wspólna polityka rolna.

Jest zasadą wyjątkowości.

Jest specjalna w stosunku do innych reguł – od lat 80tych jest w nieustającym procesie reform, który trwa do dziś. Jest reliktem okresu powojennego.

W 2005 i 2007 roku wystawiono regulacje.

Pojęcie rolnictwa i rolnik nie zostało zdefiniowane we wspólnocie. O tym, kto jest rolnikiem decyduje prawo wewnętrzne, krajowe.

Produkty rolne mają definicję, są wymienione w traktacie.

Cele wspólnej polityki rolnej:

1. Cele ekonomiczne:
  - stabilizacja dostaw
  - stabilizacja rynków
  - zwiększenie wydajności
2. Cele socjalne:
  - podniesienie poziomu życia rolników
  - zaopatrzenie konsumentów w produkty po odpowiednich cenach.

Cele nie bardzo grają z zasadami wolnego rynku. Jest to podłoże napięć wewnętrznych.

Dla Polski najważniejsze były dopłaty z UE. Powstały w wyniku reform polityki rolnej.

80/90 – sposób rekompensaty za drastyczne obniżenia cen skupu. Obniżano ceny o ok. 30% dlatego wymyślono dopłaty. Są na hektar, nie zależne od wolumenu produkcji a za powierzchnię.

Spowodowało to nadprodukcję. Unia skupowała po cenie interwencyjnej. Aby zerwać ze stymulowaniem produkcji, zaczęto zastępować interwencję rynkową (skup) dopłatami z UE, za zalesiane powierzchnie.

UE jest to konglomerat.

Przez co ceny żywności poszły w górę. Jedną z dużych konsekwencji wejścia PL do UE był gwałtowny wzrost cen bananów. Drugim produktem była wołowina i cielęcina.

Zasady wspólnej polityki rolnej:

1. Zasada wyjątkowości
2. Zasada preferencji europejskiej – preferuje się produkcję towarów i sprzedaż w granicach UE, spychając na dalszy plan państwa trzecie.
3. Zasada solidarności finansowej – za politykę rolną płacą wszyscy, niezależnie ile wyciągają z puli.
4. Zasada współodpowiedzialności – za stabilizację rynku odpowiedzialna jest nie tylko UE ale także producenci. Jeśli przekroczą wolumen, płacą za to.

Instrumenty:

- Organizacje rynków rolnych – rynki poszczególnych produktów są różnie zorganizowane.

Jest ich 19, dzielimy na 3 grupy:

- gwarancja maksymalna
- rynki gwarancji średniej
- rynki gwarancji minimalnej

Oznaczają stopień gwarancji cenowej oraz stopień odejścia od cen rynkowych. Im większe odejście, większe zakłócenia rynku.

Dla każdej kategorii produktów mamy ustalone ceny. Jest to punkt odniesienia, cena minimalna. Od tej ceny oblicza się cenę interwencyjną i ceny służy.

Cena interwencyjna – ceny stosowane w Unii Europejskiej dla producentów rolnych, którzy nie są w stanie sprzedać swoich produktów za wyższą cenę. Wyznaczone agencje skupują te produkty po cenach interwencyjnych, czyli minimalnych cenach gwarantowanych.

Jeśli cena produktu zejdzie na ten poziom lub poniżej i cena utrzyma się przez jakiś czas, zostaje uruchomiony skup interwencyjny.

W pierwotnej regulacji był to trzon, teraz uruchamia się okresowo.

Ceny interwencyjne dotyczą zbóż, cukru, masła, mleka w proszku, oliwy z oliwek, niektórych owoców i nasion oleistych, wieprzowiny, wołowiny, cielęciny i tytoniu.

Cena służy – minimalna cena, z jaką może wejść importowany towar rolny na rynek europejski.

Dotyczy produktów rolnych, dla których są ceny docelowe. Jeśli nie ma ceny docelowej, jest cena referencyjna – np. bawełna, bo na to nie ma ceny docelowej.

– stosowana w imporcie mleka, wieprzowiny, drobiu i jaj spoza terenu Wspólnoty. Ustalana jest zazwyczaj na poziomie ceny ogólnoswiatowej. W sytuacji, gdy ceny na rynku Wspólnoty Europejskiej są niższe niż cena służy, różnice te pokrywa się opłatami wyrównującymi.

Rodzaje:

1. **Cena służy maksymalna – skup zwykły trwa zwykle cały rok albo w czasie największej produkcji. Ma albo wysokie limity albo nie ma ich wcale. Takim systemem gwarancji objęty jest np. rynek zbóż, cukru, mleka, wołowiny.**

Są to rynki uregulowane.

2. **C. ś. średnia – limity skupu, cena jest niższa od ceny interwencyjnej. 90% ceny interwencyjnej. Zachęca to do sprzedaży na wolnym rynku: owoce, warzywa, mięso.**
3. **C. ś. minimalna – na tego typu rynkach skup jest wyjątkiem, nie jest to unormowany instrument: drób, len, chmiel, przetwory warzywne.**

Specyficzny jest rynek mleka. Wprowadzono kwoty mleczne, ponieważ produkcja była bardzo wysoka.

Przekroczenie kwoty mlecznej powoduje zapłatę przez producenta znaczącej ceny za nadwyżkę. Nawet 75%.

Wszystkie kwoty (również krajowe) są przedmiotem obrotów.

Regulacja rynków rolnych:

Regulacja poszczególnych rynków, obecnie konsolidacja rynków – ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące

niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), gdzie są zebrane i wyznaczone ogólne zasady panujące w rynku rolnym:

- zawarte są narodowe kwoty produkcji mleka i cukru
- reguluje szczegółowo kwestie handlu z państwami trzecimi

Rozporządzenie objęło większość produktów m.in. mleko, niektóre owoce, oliwę z oliwek, cukier, ryż, wołowina, baranina, koźlina, jajka, drób.

Finansowanie polityki rolnej:

Wspólna polityka rolna. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej.

Europejski Rolniczy Fundusz Gwarancji - dotyczy organizacji rynków rolnych oraz problemów w kontakcie z państwami trzecimi. Ma pieczę nad dopłatami.

Europejski Rolniczy Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich - całościowe finansowanie obszarów wiejskich, programy rozwoju rolnictwa.

Handel z państwami trzecimi:

UE – oaza protekcjonizmu, przez ceny służy reguluje ceny dopłat (nadzwyczajne cła) oraz dopłaty eksportowe.

Unia administruje system licencji i dopłat eksportowych. Podmiot może eksportować posiadając licencję.

Różnicę cen zwróci mu państwo.

Gdy eksportujemy coś, musimy otrzymać certyfikat, potwierdzenie, że produkty opuściły rynek wspólnotowy, wtedy możemy uzyskać kaucję.

Socjalny aspekt wspólnej polityki rolnej:

1. Pomoc na modernizację gospodarstw rolnych.

Można otrzymać do 40 % inwestycji, co pozwala z dopłatami na modernizację. Plany modernizacji muszą zostać zaakceptowane.

2. Specjalna pomoc dla młodych rolników (do 40 roku życia).

Aby taką pomoc uzyskać, należy mieć wykształcenie i po raz pierwszy prowadzić gospodarstwo rolne.

3. Działalność szkoleniowa – aby zwiększyć wiedzę i umiejętności zawodowe rolników.

4. Prawa emerytalne w wieku 55 lat. - Taki instrument nie zastępuje emerytury.

5. Instrument dla gospodarstw położonych w niekorzystnych warunkach dla rolnictwa – co zmniejsza dochodowość danego gospodarstwa.

Podstawy prawne wspólnej polityki rolnej:

W 1970 zakończono pierwszą fazę rozwoju wspólnego rynku - od tego czasu: jednolity rynek produktów rolnych.

Memorandum Komisji z 1968 roku spowodowało dyskusję na temat roli i instrumentów polityki strukturalnej, np. wyłączenie wskazanego obszaru gruntów rolnych z produkcji rolnej.

Dopiero w 1972 r. wydano dyrektywy strukturalne:

159/72 – Dyrektywa Modernizacyjna (w spr. modernizacji gospodarstw)

160/72 – Dyrektywa Odstąpieniowa (w spr. zaprzestania gospodarowania oraz realokacji gruntów rolnych)

161/72 – Dyrektywa Informacyjna

W 1975 wydano Dyrektywę Górską (268/75) dot. wsparcia rozwoju rolnictwa na terenach górskich i rolniczo upośledzonych.

Rozporządzenia Rady:

1. Rozporządzenie Rady 1251/99/WE z 17 maja 1999r. ustanawiające system wsparcia producentów niektórych upraw na gruntach ornych.

2. Rozporządzenie Rady 1257/99/WE z 17 maja 1999r. w sprawie wsparcia rozwoju wsi ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnictwa oraz nowelizacji i konsolidacji niektórych rozporządzeń

W artykule 22 wyżej wspomnianego rozporządzenia 1257/99 zdefiniowano cele programów rolnośrodowiskowych, zgodnie z którymi wsparcie finansowe będzie obejmować:

- sposoby użytkowania gruntów rolnych zgodnie z ochroną i przywracaniem wartości środowiska przyrodniczego i struktury krajobrazu, zasobów naturalnych, gleby i różnorodności zasobów genetycznych;
- ekstensyfikację działalności rolniczej i zachowanie ekstensywnej gospodarki pastwiskowej;
- ochronę wszystkich walorów przyrodniczych terenów rolnych, które są zagrożone;
- utrzymanie krajobrazów i historycznych cech obszarów rolniczych; - tworzenie planów ochrony środowiska w działalności rolniczej.

3. Rozporządzenie Komisji 1750/99/WE z 23 lipca 1999r. ustalające szczegóły wprowadzenia w życie rozporządzenia Rady 1257/99/WE w sprawie wsparcia rozwoju wsi.

4. Rozporządzenie Rady 1259/99/WE z 17 maja 1999r. wprowadzające wspólne zasady wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej.

Wyłączanie gruntów z produkcji rolnej:

1. Rozporządzenie Rady 1094/88
2. 1251/99 – obowiązuje dziś

Na mocy tych regulacji powstał mechanizm, że jeśli rolnik wyłączy grunt z upraw, otrzymuje specyficzną dopłatę. Zaczęto to wiązać z innymi instrumentami.

Wyłączenie z produkcji rolnej – na minimum 5 lat – jest to sprawdzane, przez np. zdjęcie z powietrza. Wspólna polityka rolna się odnawia.

Wykład 16.01.2010

Polityka Ochrony Konsumenta – regulacje w zakresie tej polityki.

↓

Rozpoczęła się w 1975 roku, kiedy Rada Ministrów przyjęła rezolucję:

1. Bezpieczeństwo żywności jest istotną sprawą.

Przed Lizbońska numeracja – art. 153 jest słabym umocowaniem, nie wywiera skutku bezpośredniego.

Głównym instrumentem regulacji są dyrektywy.

2. Skutek horyzontalny, bezpośredni.

Ochrona konsumenta jest pewnym wyjątkiem. Mamy wolny rynek.

3. Istnieje ścisły związek między swobodą przepływu towarów a ochroną konsumenta.

Formy regulacji:

1. W ramach zapewnienia bezpieczeństwa, wydawano wyszczególnione dyrektywy.

Były one szczegółowe i mało elastyczne.

Dyrektywy Nowego Podejścia – program został zaakceptowany w 1985 roku. Mają one szerszy charakter niż jednolity rynek.

Nowe podejście polega na tym, że są one bardziej generalne, dotyczą większej ilości produktów, są opisane wymogi bezpieczeństwa.

Nowa dyrektywa jest bardziej elastyczna. Im bardziej zaawansowany produkt, dyrektywa może być nowelizowana.

Nie są one wszędzie obowiązujące. Są jeszcze stare.

Nowe podejście dotyczy bezpieczeństwa produktów dopuszczanych na rynek.

Zakres uregulowań:

1. Ochrona bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów
2. Regulacja dostępu do informacji (wiedza konsumenta o produkcie, oraz warunkach gwarancji czy prawach konsumenta)
3. Regulacje dotyczące odpowiedzialności – szkoda w wyniku użycia danego produktu.

Art. 153 – doktryna praw konsumenckich.

Prawa konsumentów:

1. Prawo do bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
2. Prawa do ochrony swoich interesów ekonomicznych – nierzetelna, agresywna obsługa handlowa
3. Prawo do edukacji i informacji – rzetelna informacja handlowa umieszczona na produktach oraz w reklamie.
4. Prawo do efektywnego systemu dochodzenia roszczeń – procedury powinny być szybkie, tanie.
5. Prawo do zrzeszania się i reprezentacji na poziomie zarówno narodowym jak i europejskim.

Uregulowania szczególne:

1. Bezpieczeństwo żywności – dopuszczalny skład produktów, sposób opisów i prezentacji opakowań (alkohole, produkty ceramiczne).
2. Farmaceutyki
3. Produkty motoryzacyjne – bezpieczeństwo dyrektywy z lat 70.
4. Substancje niebezpieczne – pestycydy, środki owadobójcze, detergenty, rtęć
5. Produkty podlegające dyrektywom nowego podejścia - symbol CE – produkty wchodzące pierwszy raz na rynek Europy ale nie muszą być w niej produkowane.

Są 24 Dyrektywy Nowego Podejścia.

- dźwigi
- urządzenia medyczne
- urządzenia ciśnieniowe
- zabawki
- sprawność energetyczna kotłów wodnych.

Normy zharmonizowane:

1. Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN)

Normy europejskie stopniowo zastępują normy krajowe. W ciągu 6 miesięcy normę należy przyjąć, od chwili ogłoszenia.

2. Moduły oceny zgodności z wymogami bezpieczeństwa.

Jest moduł A, B i reszta.

Moduł A jest stosowany często w produktach prostych np. zabawki – producent sam wewnętrznie przeprowadza kontrolę i upewnia się, że produkt jest zgodny i bezpieczny. Państwo może sprawdzać te produkty i ich bezpieczeństwo.

Moduł B – jest pomocniczy, nie jest samodzielny. Podczas produkcji stosuje się go z pozostałymi modułami od C, D, E.....

G, H najbardziej szczegółowa kontrola produktów.

Prawo reklamy:

Nieuczciwa reklama, wprowadzająca w błąd.
Uregulowana reklama porównawcza
Reklama nieuczciwa ze względu na formę.

Dyrektywa 84/450/EWG - Reklama porównawcza - z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd, i obecnie dotyczą stosunków bezpośrednich pomiędzy przedsiębiorcami (B2B).

Dyrektywa 2005/29/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. wprowadziła zmiany o nieuczciwych praktykach handlowych stosowanych przez przedsiębiorców wobec konsumentów na rynku wewnętrznym, która w swym artykule 14 zmieniła w szczególności przepisy dyrektywy Rady 84/450/EWG, wyłączając z niej regulacje dotyczące reklamy w stosunkach konsument – przedsiębiorca.

Wspólnota Europejska dopuszcza reklamę porównawczą.

Zaspokajanie tych samych potrzeb, cechy produktów dające się zweryfikować. Nie można dyskredytować ani oceniać znaków towarowych. Nie można przedstawiać towaru konkurencyjnego innej firmy.

Ramy ogólne:

1. Dyrektywa Rady 2001/95/WE - z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów - zastąpiła dyrektywę 92/59/EWG.
2. Dyrektywa Rady 85/374/EWG - z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (niebezpieczne).
3. Dyrektywa 84/450/EWG – błędna reklama.
4. Dyrektywa Rady 93/13/EWG - z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.
5. Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (właściwe oznaczenie ceny na produktach).
6. Dyrektywa 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość.
7. Dyrektywa Rady 85/577 - dotycząca ochrony konsumenta i umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa.

Institucje pomagające konsumentom:

1. Dyrekcja Generalna ds. Ochrony Zdrowia i Konsumentów
2. Europejskie Biuro Stowarzyszeń Konsumenckich
3. Europejska Wspólnota Towarzystw Konsumenckich
4. Europejski Instytut Regionalnych Organizacji Konsumenckich

Własność intelektualna (niematerialna).

Są to dobra występujące w obrocie cywilnoprawnym, nieposiadające postaci materialnej. Stanowią one wynik twórczości artystycznej, naukowej i wynalazczej. Problematykę dóbr niematerialnych regulują przepisy różnych gałęzi prawa np. prawa administracyjnego lub karnego. Cechą wspólną regulacji dotyczących poszczególnych

dóbr niematerialnych jest ukształtowanie praw uprawnionych jako cywilnych praw podmiotowych bezwzględnych chroniących interesy osobiste i majątkowe.

Art. 295 TWE – wspólnoty nie mają prawa wglądu w prawa własności intelektualne.

Własność intelektualna jest uregulowana w różnych gałęziach prawa. Zawiera konstrukcje typowe dla regulacji prawa rzeczowego, zobowiązań, a normy części ogólnej i prawa spadkowego stosuje się wprost do stosunków uregulowanych przez prawo własności intelektualnej. Podstawowymi jednak aktami prawnymi są:

- ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych,
- ustawa o ochronie baz danych,
- ustawa Prawo własności przemysłowej,
- ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Prawo własności przemysłowej.

Zgodnie z Konwencją paryską o ochronie własności przemysłowej z 20 marca 1883 r. przedmiotem ochrony własności przemysłowej są:

- patenty na wynalazki – NIE MA PATENTU WSPÓLNOTOWEGO, UNIJNEGO! Każde państwo nadaje we własnym zakresie.
- wzory użytkowe,
- rysunki i modele przemysłowe,
- znaki fabryczne lub handlowe,
- nazwa handlowa i oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia,
- zwalczanie nieuczciwej konkurencji.

Patent europejski - to patent przyznawany przez Europejski Urząd Patentowy na mocy Konwencji o udzielaniu patentów europejskich. Osobna organizacja, nie należy do UE. Nie są one częścią regulacji wspólnotowych i unijnych.

Patentu europejskiego nie należy kojarzyć z państwami członkowskimi UE, bowiem nie jest to patent europejski w sensie UE. Konwencja o Udzielaniu Patentów europejskich nie jest też aktem prawa europejskiego.

Patent europejski po przyznaniu staje się równoważny patentowi narodowemu w każdym z państw-członków Europejskiej Organizacji Patentowej wskazanych przez wnioskodawcę we wniosku o udzielenie patentu europejskiego. Na podstawie patentu europejskiego można domagać się ochrony w krajowym urzędzie patentowym, oraz w Europejskim Urzędzie Patentowym.

Konwencja Monachijska - 1973 – utworzyła Europejski Urząd Patentowy z siedzibą w Monachium.

Regulacje dodatkowe:

1. Regulacja wspólnotowa, przedłużająca ochronę leków medycznych.

Firmy farmaceutyczne mogą ubiegać się o przedłużenie o 5 lat dłużej niż standardowy czas trwania ochrony. Unia wydaje świadectwo ochrony.

2. Ochrona na nowe odmiany roślin.

Rozporządzenie nr 1610/96 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 23 lipca 1996 r. dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla środków ochrony roślin

Dyrektywa Parlamentu i Rady nr 98/44 z dnia 6 lipca 1998 r. w sprawie ochrony prawnej wynalazków biotechnologicznych.

Wzory przemysłowe i znaki handlowe:

Wzór przemysłowy – forma zdobienia, której celem jest określenie zewnętrznych cech przedmiotów wytwarzanych przemysłowo, które to cechy określają strukturalne i funkcjonalne relacje, jakie dany wzór przemysłowy czynią całością spójną, i to zarówno z punktu widzenia producenta, jak i użytkownika.
Znak handlowy - jest niepowtarzalną nazwą, frazą, symbolem, logo, projektem, obrazem lub motywem użytym przez przedsiębiorstwo, aby ono oraz jego produkty mogły być identyfikowane przez konsumentów i aby wyróżniały się wśród innych.

Znak towarowy – na znaki towarowe są udzielane prawa ochronne, jest to gwarancja jakości, sprzedają tożsamość, jest to ogromne źródło dochodów.

Znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które można przedstawić głównie w sposób graficzny, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa.

Harmonizacja przepisów handlowych:

Dyrektywa 89/104/EWG – I dyrektywa Rady z dnia 21 grudnia 1988 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do znaków towarowych.

Dyrektywa 98/71/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 13 października 1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów.

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego.

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych.

↓

Tworzą system „dualistyczny” (znaki towarowe i wzory przemysłowe)

Urząd Harmonizacji – OHIM - jest urzędem struktur Unii Europejskiej założonym w 1995 roku, odpowiedzialnym za rejestrację wspólnotowych znaków towarowych (Community Trade Marks) i wspólnotowych wzorów przemysłowych (Community Designs) na rynku europejskim obejmując ochroną rejestrowane i już zarejestrowane znaki towarowe oraz wzory przemysłowe.
Siedziba główna urzędu znajduje się w Alicante w Hiszpanii. Jest to urząd nowoczesny, ma europejskie znaki towarowe.

Oznaczenia geograficzne:

Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 2081/92 z 14 lipca 1992 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych oraz nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych.

Ochrona nazw pochodzenia dotyczy produktów blisko związanych z obszarem, którego nazwę noszą. Produkt musi spełnić następujące dwa warunki:

- jakość lub cechy charakterystyczne produktu muszą pozostawać w związku ze szczególnym środowiskiem geograficznym, które zawiera właściwe dla niego naturalne i ludzkie czynniki, takie jak klimat, jakość ziemi, oraz lokalne know - how;
- produkcja i przetwarzanie surowca, do momentu uzyskania produktu finalnego, musi mieć miejsce na określonym obszarze geograficznym, którego nazwę nosi dany produkt.

Np. szynka parmeńska, szampan, serek feta, oscypek.

Prawo autorskie.

Ochrona utworów w Europie do 70 lat po śmierci autora, Na świecie jest to lat 50.

Główne akty prawa wspólnotowego:

DYREKTYWA RADY NR 93/83/EWG - z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową.

DYREKTYWA RADY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH NR 93/98 z dnia 29 października 1993 r. w sprawie ujednoczenia czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych.

Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym)

Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym.

DYREKTYWA 2001/84/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki.

Wykład z 17.01.2010.

Regulacje UE z zakresu polityki społecznej.

Oryginał pochodzi z 1957 roku, było to umocowanie dość słabe.
Jednolity Akt Europejski, potem traktat z Maastricht ,

Podstawowym elementem regulacji UE jest zniesienie dyskryminacji w kwestiach społecznych, głównie ze względu na płeć.

Są 2 osobne dyrektywy: ze względu na płeć oraz na wszystkie inne.

Wspólnotowe prawo ds. socjalnych tworzy własne definicje. Nie zastępują one definicji krajowych, ale mają szerokie konsekwencje.

Celem UE jest promocja wysokich standardów socjalnych. Generalne założenie jest takie, że wyznacza ona standardy minimalne:

- krótszy czas pracy
- dłuższe urlopy macierzyńskie.

Zakres wspólnotowej polityki socjalnej:

1. przeciwdziałanie dyskryminacji w miejscu pracy
2. wzmacnianie praw pracowników
3. ochrona zdrowia pracowników i bezpieczeństwa pracy
4. ochrona pewnych specyficznych grup pracowników: młodocianych, macierzyństwa

Prawo pochodne – jest prawie 50 dyrektyw.

Zakres regulacji:

1. czas pracy – jest szczegółowo uregulowany. Przede wszystkim:
  - maksymalny czas pracy w tygodniu powinien wynosić 48h
  - ten czas pracy może (za zgodą pracowników) wynosić do 60h.

do czasu pracy wlicza się okres pozostania w siedzibie pracodawcy, w dyspozycji do wykonywania pracy nawet jeśli nie zachodzi fizyczne wykonanie pracy.

Z regulacji dotyczącej czasu pracy wyłączone są (jeśli państwo tak sobie zarządzi) – usługi lecznicze, formacje wojskowe oraz policyjne.

2. Czas wypoczynku

W czasie doby pracownik ma prawo do 11 godzin wypoczynku, przed rozpoczęciem kolejnej, w tygodniu 24 h – powinny one obowiązywać w niedzielę ale nie muszą.

Obok pracy zwykłej jest praca nocna – jest ona kwalifikowana jako nocna jeśli trwa minimum 7h a 3 z tych godzin przypadają między 0:00 a 5:00. Maksymalny czas pracy nocnej nie powinien przekraczać 8 godzin.

Jeśli stwierdzi się szkodliwość pracy nocnej dla pracownika, ma on prawo przenieść się do innego działu, bądź starać się o zastępstwo.

Urlop – coroczny urlop wypoczynkowy płatny w wymiarze 4 tygodni, niezależnie od trwania umowy o pracę.

3. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Dyrektywa 89/391 – dyrektywa ramowa, określająca ogólne reguły bezpieczeństwa .

Są również dodatkowe – 18 – bardziej szczegółowe dotyczące bezpieczeństwa pracy.

4. Regulacje dotyczące szczególnych grup pracowników

DYREKTYWA RADY 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych.

➤ **Dzieci nie mogą pracować, jedynie w dziedzinie artystycznej, reklamowej, kulturalnej. Nie mogą pracować w nocy.**

➤ **Kobiety w ciąży i ochrona macierzyństwa**

Nie wolno zwolnić pracownicy w okresie ciąży, nie można jej zatrudniać w warunkach zagrożenia ciąży, zakaz zwolnienia z pracy do miesiąca po urlopie macierzyńskim.

Zakaz zwolnienia obowiązuje od 1 dnia ciąży.

Równość kobiet i mężczyzn do urlopu macierzyńskiego.

Dyskryminacja ze względu na płeć:

Dyrektywa 75/117/EWG dotycząca realizacji zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, szkolenia i awansowania zawodowego oraz w zakresie warunków pracy.

System pracy akordowej jest zgodny.

Zasada takiej samej płacy za taką samą pracę (wynagrodzenie szeroko rozumiane), darmowe przejazdy, bilety, ulgi).

Takie same świadczenia wynikające z zakończenia stosunku pracy.

Równy dostęp do: szkoleń, awansu zawodowego, warunków pracy, świadczeń.

Ubezpieczenia społeczne:

Można zróżnicować wiek ale nie można różnicować sposobów naliczania świadczeń (metodologie, mechanizm musi być taki sam).

Zakazana jest również dyskryminacja pośrednia, ze względu na czynnik inny niż płeć.

Dyskryminacja ze względu na inne przesłanki:

- dyskryminacja rasowa
- etniczna
- ze względu na niepełnosprawność
- wiek
- orientację seksualną.

Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.

Wykład 30.01.2010

Polityka energetyczna:

NIE MA WSPÓLNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ!

W styczniu 2007 sporządzono dokument, który kreśli perspektywę rozwoju polityki energetycznej do roku 2030.

Elementy:

1. Liberalizacja rynku energetycznego
2. Harmonizacja prawa krajowego w zakresie standardów bezpieczeństwa.

Wysiłek liberalizacji – objęcie liberalizacją dziedzin: transport kolejowy, energetyka.

Rozdzielenie usługodawcy od właściciela infrastruktury.

Dokumenty Europejskiej Polityki Energetycznej:

Długofalowe, współzależne cele:

1. Rynkowy – zapewnienie konkurencyjności i dostępności energii po przystępnej cenie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw
3. Ekologia i promowanie równowagi ekologicznej, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym

Obok 3 celów generalnych są ogólne reguły:

1. Solidarność między państwami członkowskimi
2. Suwerenność w zakresie pierwotnych źródeł energii
3. Każde państwo wyznacza sobie struktury wykorzystania.

Cele ogólne – uzupełnione celami szczegółowymi

3 razy 20 do roku 2020

1. Wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii o 20%
2. Ograniczenie energochłonności o 20%
3. Obniżenie emisji gazów cieplarnianych o 20%

Dokument ten zakłada opracowanie 2 letnich działań:

Najpierw liberalizacja rynku usług, potem gwarancja bezpieczeństwa dostaw.próba liberalizacji prawie całkowicie się nie udało.

I element - Liberalizacja rynku energii i rynku gazu:

Dyrektywy liberalizacyjne:

- DYREKTYWA 2003/54/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 26 czerwca 2003 r.

dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE.
- DYREKTYWA 2003/55/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE.

Pierwotny termin implementacji – 1 lipiec 2007, następnie przedłużony do 2007. Ostateczny termin – 1 stycznia 2009 – tylko 3 państwa w pełni implementowały dyrektywy.

Instrumenty liberalizacji:

1. Integracja rynków krajowych, połączenia sieciowe między krajami.
2. Konkurencyjność jeśli chodzi o odbiorców energii elektrycznej.
3. Zapewnienie, przestrzeganie reguł wolnej konkurencji państw członkowskich.

DYREKTYWA 2005/89/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych.

19 państw dokonało
6 państw nie.

II element Bezpieczeństwo dostaw – UE jest zależna energetycznie od dostaw zagranicznych.

UE – w przypadku ropy naftowej importuje 90% zapotrzebowania.
- w przypadku gazu ziemnego – 80%

Działania UE skupiają się na 3 punktach:

1. Środkach wspomagających dywersyfikację – dyrektywa Dyrektywa 2004/67/WE RADY z dnia 26 kwietnia 2004 r. dotycząca środków zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego
2. Mechanizm strategicznych rezerw ropy naftowej
3. Tworzenie międzysieciowych połączeń energetycznych.

Każde z państw członkowskich ma cel do osiągnięcia. Cel jest zróżnicowany, w zależności od państwa – biopaliwa – podobny mechanizm.

III element: promowanie energetyki

Promowanie energetyki jądrowej i źródeł energii odnawialnej.

Racjonalne wykorzystanie energii

Dyrektywa Rady 92/75/EWG z dnia 22 września 1992 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez urządzenia gospodarstwa domowego

Dyrektywa z 2002 roku dotyczy wydajności energetycznej budynków.

Ochrona środowiska:

Polityka UE wspiera działania państw członkowskich.

Cele:

Zrównoważony rozwój z uwzględnieniem środowiska

Art. 174

- Zachowanie
- Ochrona zdrowia człowieka
- Rozważne wykorzystanie zasobów ludzkich
- Działania Unii na arenie międzynarodowej.

3 zasady:

1. Zasada przezorności – wszelkie działanie, należy rozważyć ich wpływ na środowisko naturalne
2. Zasada – zanieczyszczający płaci – koszty usunięcia zagrożenia, zniszczenia ponosi ten, kto tego dokonał.
3. Naprawianie szkód u źródła – wynika z logiki. Usuwamy źródła a nie walczymy z przejawami.
4. Zasada subsytuacyjna - wspólnota podejmuje działanie na poziomie wyższym niż państwa członkowskie
5. Zasada integracji – polityka ochrony środowiska

Przyjmuje się programy działania jako normy miękkie.

Regulacje w zakresie prawa wtórnego:

- regulacje horyzontalne – określa generalne reguły, mające wpływ na środowisko
  - Wspólny, europejski standard sporządzania ocen inwestycyjnych.

1985 – pierwszy raz w dyrektywie.

Obecnie: Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Dostęp do informacji - DYREKTYWA RADY (90/313/EWG) z dnia 7 czerwca 1990 r. w sprawie swobody dostępu do informacji o środowisku

- regulacje szczegółowe.

- Woda

Dyrektywa 98/83 – o jakości wody pitnej

76/160 – jakość wody w kąpieliskach

91/676 – dotyczy ochrony wód przed środkami chemicznymi z rolnictwa

91/271 – o ściekach komunalnych

W każdej miejscowości powyżej 2000 mieszkańców powinna być oczyszczalnia.

Tzw. nowa dyrektywa wodna – 2000/60

Oznacza nowe podejście do rozwiązań szczegółowych, dotyczących świadomego korzystania z zasobów wodnych

Szczegółowe regulacje:

- dyrektywa 2006/118 dotycząca wód podziemnych o zagrożeniu powodziowym i zarządzanie nimi.

Stan wód w Europie jest fatalny. Holandia – prawie 100% wód jest zanieczyszczonych.

Kraje Europy Zachodniej mają złą wodę.

Belgia, UK, Dania – złe wody

PL wypada nieźle- 22% wód jest zagrożonych.

80% ścieków jest przetwarzanych.

Dyrektywa w sprawie środków z rolnictwa – duża obawa przed rozwojem (głównie strach przed azotanami)

Ochrona powietrza:

- dyrektywa 89/427 - w sprawie dopuszczalnych i zalecanych wartości jakości powietrza dla dwutlenku siarki i zawieszonych w powietrzu cząstek stałych

- dyrektywa 82/84 – stężenie siarki

- dyrektywa 85/203 – stężenie azotu

Nowsze dyrektywy są bardziej kompleksowe:

98/70 – o zawartości ołowiu

Ochrona przed hałasem:

- dyrektywa 79/113 – dotycząca hałasu sprzętu budowlanego

- 84/538 - hałas przez kosiarki

Substancje chemiczne, niebezpieczne:

Dyrektywy: 67/548 oraz 93/67 – dot. Oznaczeń koloru, standardy obecności substancji chemicznych.

Osobne dyrektywy dotyczą: pestycydów, azbestu, organizmów modyfikowanych genetycznie – 90/219 oraz 90/220.

Dyrektywa 3093/94 – dotycząca wykorzystania substancji zubażających warstwę ozonową.

Regulacje dotyczące odpadów:

- dyrektywy ramowe, dotyczące spalania odpadów

- dyrektywy szczegółowe – 91/157 o usuwaniu baterii i akumulatorów.

Regulacje dotyczące ochrony przyrody 92/43 – stworzony program Natura 2000 – głównym celem programu jest ochrona bioróżności. Obszary ważne dla zachowania takiej różności biologicznej państwa wyznaczają same.

Dyrektywa o obrocie dzikich zwierząt – 83/129.

Dążenie do wprowadzenia biopaliw do obrotu – na podstawie dyrektywy 2003/30.

Unia postawiła sobie cel, aby do 2010, 5, 75% było biopaliwami.

Cel miał być osiągnięty stopniowo.

Polska: 2006 – 1,5%

2007 – 2,3%

2008 – 2,8%

Współpraca międzynarodowa – UE jest promotorem.

Polityka ochrony środowiska

UE nie podejmuje sama działań, wyznacza standardy, wykonanie należy do państw członkowskich.

Tematy „na topie”:

- gospodarka leśna, problem zalesiania
- różnorodność biologiczna – zwłaszcza ptaki
- energia odnawialna

Budzenie świadomości ekologicznej

Podsumowanie:

Doktryna bezpośredniego stosowania prawa wspólnotowego - zmierza do zagwarantowania, że z przepisów wspólnotowych wynikają przysługujące jednostce prawa;

jednostka, która zastosowała dany przepis prawa wspólnotowego, może skutecznie powoływać się na ten przepis w postępowaniu przed sądem krajowym, nawet w przypadku braku jego transpozycji, jeżeli jest ona wymagana, przez dane państwo członkowskie.

Prawo wspólnotowe ma pierwszeństwo przed prawem krajowym, w związku z konstytucją. Prawo wspólnotowe jest ponad wszelkimi krajowymi prawami.

Trybunały konstytucyjne państw mają z tym problem (muszą stosować się do konstytucji ale są uwarunkowania wspólnotowe).

Trybunały zalecają zmianę konstytucji aby można było się dostosować do prawa wspólnotowego.

Orzeczenia Solange:

Dwa znane orzeczenia Federalnego Trybunału Konstytucyjnego (FTK):

Solange I z 1974 r.

Solange II z 1986 r.

prowadzą do wniosku, iż RFN jest państwem suwerennym, zaś jego członkostwo we Wspólnotach Europejskich jest wyrazem suwerennej woli. Prawo wspólnotowe obowiązuje na terytorium RFN na podstawie zgody parlamentu na ratyfikację europejskiego prawa traktatowego.

Zgodnie z orzeczeniem Solange II, FTK uznał, że powstrzyma się od oceny zgodności prawa wspólnotowego z niemiecką Ustawą Zasadniczą, dopóki w prawie wspólnotowym utrzyma się taki poziom ochrony praw podstawowych, jaki gwarantuje niemieckie prawo konstytucyjne.

Etapy tworzenia Unii walutowej:

Kryteria konwergencji - są to ustalone w Traktacie o Unii Europejskiej wskaźniki ekonomiczne i zasady, jakie powinna spełniać polityka gospodarcza danego państwa, które aspiruje do członkostwa w Unii Gospodarczo-Walutowej (UGW) i tym samym do strefy euro.

Ustalenia przyjęte w Maastricht

Podczas szczytu Wspólnot Europejskich odbywającego się w Maastricht podjęto decyzję o utworzeniu Unii Europejskiej. Traktat z Maastricht przyjęty 7 lutego 1992 roku potwierdził, że jednym z najistotniejszych długoterminowych priorytetów Unii Europejskiej jest stworzenie Unii Gospodarczej i Walutowej. Plan jej realizacji został wcześniej przedstawiony w dokumencie przygotowanym przez tzw. Komitet Delorsa.

Raport przewidywał trzy etapy realizacji UGW:

PIERWSZY ETAP (1990-1993)

Kraje Wspólnot Europejskich mają zapewnić pełną swobodę przepływu kapitału, a także poprawić funkcjonowanie Europejskiego Systemu Walutowego i zacieśnić współpracę pomiędzy narodowymi bankami centralnymi.

DRUGI ETAP (1994-1996/1998)

Utworzony zostanie Europejski Instytut Walutowy będący podstawą powołania Europejskiego Banku Centralnego. Będzie kontynuowany proces pogłębiania spójności narodowych polityk gospodarczych i walutowych krajów Unii Europejskiej.

Do końca drugiego etapu Banki Centralne krajów członkowskich staną się całkowicie niezależne od rządów państw członkowskich Unii Europejskiej.

TRZECI ETAP (1999)

Aby przejść do trzeciego etapu, państwa członkowskie UE będą musiały spełnić kryteria spójności, które określono w specjalnym protokole będącym aneksem do Traktatu z Maastricht.

Jednocześnie, przechodząc do trzeciego etapu realizacji UGW, państwa Unii Europejskiej prześlą swoje kompetencje w zakresie kształtowania polityki pieniężnej Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

ERM - Mechanizm Kursów Walutowych (ERM) został wprowadzony przez Wspólnotę Europejską w marcu 1979 r., jako część Europejskiego Systemu Walutowego, w celu redukcji wahań kursowych walut państw członkowskich Unii Europejskiej. Mechanizm stabilizacji walut krajowych był niezbędnym w procesie tworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej oraz do wprowadzenia wspólnej waluty – euro.

Wprowadzenie **ERM2**, konstytuowane uchwałą Rady Europejskiej z 02.08.1997, było związane z konsekwencjami trzeciego etapu tworzenia unii gospodarczo-walutowej.

Istnieje Wspólnotowe Prawo Finansowe – kodeks ubezpieczeń i dyrektyw bankowych.

Dyskryminacja odwrotna - polega na oferowaniu szczególnych przywilejów (np. prawnych) grupom (wcześniej) dyskryminowanym.

Przykładem tego typu dyskryminacji jest postulowany ostatnio w projekcie ustawy o równym statusie kobiet i mężczyzn parytet dotyczący udziału przedstawicieli każdej z płci w organie kolegialnym władzy publicznej.

Definicja usługi:

Usługa – to, co nie jest wytwarzaniem dóbr materialnych jest działalnością usługową - O.Lange,

Usługa – wszystko to co nie jest związane z przepływem towarów, kapitału i osób.

Cechy usługi:

- niematerialne,
- jednoczesność aktu produkcji i konsumpcji – nie zawsze jest to słuszne,
- heterogeniczność (różnorodność) – wiele różnych usług, każdy proces usługi jest inny.
- nietrwałość – nie można zmagazynować,
- brak możliwości nabycia usługi na własność.

Transgraniczność – w tym jak transfer usług może się objawiać – usługa, usługodawca, usługobiorca mogą się przemieszczać, bądź nikt się nie przemieszcza.

Zakwalifikowanie czegoś jako usługa – czasowość, nie krótkotrwałość ani jednorazowość.

Taka działalność przekazywania usług może trwać długo.

Przepływ kapitału a swoboda działalności – Trybunał orzekł, że jeśli nabywamy 51% udziałów w przedsiębiorstwie – jest swoboda przedsiębiorczości.

UE wyjątkowa w kwestii subsydiów

Subsydium - dostarczanie przez rząd albo inną instytucję publiczną środków finansowych, wsparcia dochodowego, lub cenowego przedsiębiorstwom (najczęściej eksporterowi), lub producentowi wyrobów przeznaczonych na eksport - przyznawane w celu uzyskania nadwyżki eksportowej lub zwiększenia już występującego eksportu na dane dobro.

Subsydia eksportowe, w odróżnieniu od subsydiów produkcji krajowej, przyznawane są podmiotom gospodarczym nie w związku z produkcją danego dobra, ale z jego wywozem.

Typowe formy subsydiów eksportowych:

- premie pieniężne dla eksporterów;
- tanie kredyty dla importerów zagranicznych;
- ubezpieczanie transakcji eksportowych;
- współfinansowanie promocji.

Polityka społeczna – przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych.

Polityka społeczna to również dziedzina nauk społecznych zajmująca się teorią polityki społecznej.

Monopol to struktura rynkowa charakteryzująca się:

- występowaniem na rynku tylko jednego dostawcy lub producenta danego towaru, który kontroluje podaż i ceny, oraz wielu odbiorców; (np. poczta, gazociągi miejskie)
- występowaniem barier uniemożliwiających innym firmom wejście na rynek (np. ustawodawstwo, patenty, koszty itp.);
- unikatowością produktu monopolu (nie posiada on dobrego lub bliskiego substytutu).

Monopol może mieć charakter:

- państwowy - kiedy prawo danego państwa pozwala świadczyć usługi lub produkować określony asortyment towarów tylko jednemu podmiotowi (np. monopol spirytusowy, monopol loteryjny itp.);
- wymuszony - kiedy jeden z producentów towaru/usługi osiąga taką pozycję na rynku, że pozostali producenci bankrutują;
- naturalny - wynikający z natury dostarczanej usługi/towaru, gdy ze względów technicznych konkurencja wielu podmiotów jest niemożliwa lub utrudniona (np. koleje żelazne, dostarczanie prądu elektrycznego i gazu, telekomunikacja itp.).

Państwowe monopole o charakterze handlowym – **Artykuł 31 WE** – Obowiązek dostosowania monopoli w zakresie sprzedaży tak, by wykluczona była wszelka dyskryminacja obrotu towarami pochodzącymi z innych państw członkowskich

Artykuł nie wymaga całkowitego zniesienia monopoli państwowych o charakterze handlowym, to jednak nakazuje takie ich dostosowanie, by wykluczona była wszelka dyskryminacja między obywatelami państw członkowskich w zakresie warunków zaopatrzenia i zbytu.